

הַלְכוּת תַּפְּלִין סִימָן ל"ב

מא באר הגוי'ה

ב.שם.

פי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים, ופרשת שמע עד ובשעריך, ופרשת והיה אם שמע עד על הארץ. הגה * וצריך (א) לכתבם (ב) * פסדר הנה, לכתב תחלה תקודמת בתורה. * ואם שנה (י) פסול. ולכתחלה יכתב (א) * של יד (י) קדם של ראש: **ב. בשל ראש יכתב כל אחת בקלף לבנה ושל יד כותבן כלם (י) בקלף (י) אחד:**

באר היטב

(ב) ופרשת שמע, וצריך לכתב ד' האחד גדולה כמו ד' דלתי'ן קטנים, כתבי האר"י מנן אברהם: (ג) פסדר הנה, תפלין שנכתבו בסדרן ובארץ הזמן נפסלו שתי פרשיות ראשונות, ויש לסופר עוד שתי פרשיות באותן שנפסלו שהן פשוטות, מחר לצרפן אל שתי הפרשיות אחרונות שנשארו בכשרותם, תשובת עבודת הנרשת סימן ט ע"ב בשני' נקטת הגדולה. ובתשובת דבר שמואל סימן שב: (ג) של יד קדם של ראש, ובצורת זקנים כתב, ולי נראה שכתב של ראש תחלה, וכן כתב האר"י וז' בספר הפניות שכתב השל ראש ויתקנו לגמרי וישחידו לאחר כך וכתב השל יד. וזהו לכתב כל הארבע פרשיות של ראש ויד רצופים ולא יפסיק ביניהם בשום דבור כלל, ע"פ שם: (ד) אחד, דכתבי והיה לך לאות על ירך דמשמע אות אחד כלומר בית אחד:

שערי תשובה
 ופרשת שמע, ע"פ באר היטב, ובענין תמותת האותיות והתנין המבאר שם ראוי לסופרים יראי ה' שילמדו אותם איש מפי איש, דהינו, שיתבחר לעצמו סופר ממונה ובקי שילמדנו משה לאון וגם יראהו באצבע פיה ראה וקדש, לא אפלו שסומכים עצמם לכתב בכחות קדושות ולא באו בסוד ה' רק מה שרואין בספר מצות שמורים וכדומה מספרים שנתחברו בענין זה, והם מדויק בעצמם שמוציאין הדבר מתוקן, וזהו מדרך השכל כי שקלם קטן מהכיל עמק הדברים, ופי שלא קבל הענינים על בריה מוטב שלא יכניס עצמו כלל לזה, וכתב בלא פניות, ומפל מקום יכול לידבק לעשות בתמותת האותיות שכתבו סופרים מפרסמים אנשי החשם ואנשי מעשה, וכמו שכתב מהר"ם וזמנא ובברי' יסף סוף סימן כה שיש לידבק במעשה המצוות שיהיו בסדרם וכמשפטים אף שאין אפילו ידוע רבותיהם וטוהריותם, כי המצוה פועלת בקבלה ונעשה דרש למעלה אף שעשעית בלתי הכונה הפרשיות, רק שצריך לכתב הפניה הפלילית שיתכן שיעשה המעשה הנה על פי מצות אלהיו, ע"פ שם שמה פותב בשם זקני בעל פיהם לו שכתבם קדם אלו האותיות שנשתנו, רק דסקלא הענין בין שלא נכתבו להצטרף אליו היו פסולין לצרכם, קא משמע לן דלא אכתב לן בזה, ואפילו צד אחד נאמן לומר שידוע שאלו נכתבו קדם, אבל אם הוא מספק אם נכתבו קדם או אחר כך, לא תמא דזאת בגלגל לצרפן יחד חס וחסלילה, ע"פ שם ובאגלה רבה. ומה שכתב באר היטב ע"פ דבר שמואל סימן שב, הנה בלקט הקמח כתב שגדבר שמואל מחזירי בזה, וליתא, דהדבר שמואל שם מירי במדא פרשה פקדושות פסולה וכתב אחרת תחתיה, פסול, וגם לדעת עבודת הנרשת ע"פ דבר ומחזירי אפילו בספק וכן שכתב, ומחזיק בדין כתב שהבית יוסף בסימן לב הביא הנהגות סמ"ק דבשל ראש שכתבו בארבעה קלפים אין פקידא בקדימה, ואין חלוקה בין. וע"פ בשו"ת הרשב"א שדחה להחזיק בדברי הנהגות סמ"ק. וסוגן דעלמא שאין לחלק בין של ראש לשל יד, ולכן סופר שכתב כמה פרשיות להפילה של ראש בבית אחת ונודר לתתן על הסדר, ואחר כך נהגו בענין שאפשר שיקח פרשה ראשונה שכתבה מאחר לג' מקדמים, טעוין גיגיה, ואם כתב פרשיות של ראש נתקלקלה האחרונה וכתב אחרת תחתיה, מה שאין בן אם נתקלקלה פרשה וזקוקות מות שצריך לכתבה שנית עם כל הפרשיות שכתב אחריו, וכן כתבו האחרונים, ע"פ שם: * של יד, ע"פ באר היטב מה שכתב בשם ספר הפניות וזה לשונו, וגם צריך לזהר כל מה שיכול לכתב כל ארבע פרשיות של ראש או של יד רצופים ולא יפסיק ביניהם בשום דבור כלל וצריך ומפל שכן באמצעם, ואם הוא זקן או חולה ואינו יכול לכתב כל הארבע פרשיות בידו יכתב שלשה פרשיות ראשונות ואחר כך יכתב הארבע, ואם גם זה קשה עליו לכתב, יכתב שתי פרשיות ראשונות רצופים על כל פנים ואחר כך יכתב שתי פרשיות אחרות בידו, אבל בין פרשה ראשונה לפרשה לא יפסיק בשום ענין. והנה אם כתב שתי פרשיות הראשונות והפסיק קדם שיתחיל לכתב פרשה שמע יצטרך להקלמוס על פתח וידבר של קדש ועל פתח והנה של פרשה ב אחר כך יכתב מפרשה שמע ואילך, ועל זה יש קצת חסור. ואם כבר כתב בתחלה כל השלושה פרשיות והפסיק, אז יצטרך להקלמוס על פתח וידבר של פרשה ראשונה ועל פתח והנה של פרשה שמע ועל פתח שמע של פרשה שלישית ואחר כך והנה אם שמע, ועל זה יש קצת חסור. גם קדם שיתחיל לכתב ותפיל ואומר, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה שכתבך במעשה יי נתעליתני בכתבי זאת, שאני מכתב תפלין חלול לשם קדשות מצות תפלין שצונו ה' אלהינו, ונתעלנו ממצות הנהיגה ומשנות הפניה, אמן בן יהי רצון. עד כאן לשון פיר' ג' חיים דנקרא בפוסקים ספר הפניות. ומהדבר לומר יהי רצון דלעיל. ובמצות שמורים נרשם יהי רצון בארץ ע"פ שם, וילמננט נפשה בקצרה צריך טפי:

באר הגוי'ה

א * וצריך לכתבם וכו'. הג"ח זו אר"י לענין קדמות הזמן, ולענין קדמות המקום מבאר לקמן בסימן לד בטור ובית יוסף, ע"פ שם: * פסדר הנה. ע"פ במשנה ברוך, והוא מתאליה רבה ודפרי מגדים ושארי אחרונים. ודעת הש"י בירידה דעה סימן רצ, וידברך התוספות מנחות לב ע"א דבור המתחיל ודלמא, כאשר אם אין סודר בהפרשיות של שמע והנה אם שמע, אחרי שאין סמכות בהנהגה, וע"פ שם בנקדחת הכסף שחולק עליה, ועוד ראיתי בספר קדשות יום טוב שכתב גם כן דלא כש"י ואין חלוק בענין סודר בין הפרשיות והאותיות, וכתב והתוספות סבירא להו דכונת המכילתא הוא לענין סודר המקום, שלא תא נסדרת בהקלף והנה קדם לקדש, אבל אם נסדרת אחר קדש אפילו אם היא נכתבת תחלה כשר, ואנו להחליק לא סבירא לן להקל אפילו באופן זה, כיון דכתבת שלא בסדרה, וכדמכות לקמן בסעף כג ובירידה דעה בסימן רפת, גם מדברי הגר"א בכל אלו מקומות מוכח דסבירא לה כפסק השלחן ערוך ולא בהתוספות. וע"פ לקמן בסימן סד בבאור הלכה שתרצנו בענין ד' יתברך את קדשת הש"י כטוב: * ואם שנת, שכתב הפרשה המאחרת בתחלה, אפילו אם כתיבתה היה במקומה, כגון שהיה חלק מידך אחד וכתב בהדף השני פרשת ויהי כי יביאך, ואחר כך כתב הפרשה קדש כהדף ראשון פסול:

הפרשיות של ראש ושל יד רצופים ולא יפסיק ביניהם בשום דבור כלל, וע"פ בשערי תשובה: **ב (י) בקלף אחד.** מדכתבי והיה לאות על ירך, דמשמע אות אחד, כלומר בית אחד, וכשם שהוא אות אחד מכתבין כך יש להיות לכתחלה אות א' מבפנים, שתהיה על קלף אחד, אבל בשל ראש שיש בו ארבעה בתים צריך שיהיה הפרשיות כתובות בארבעה קלפים. וכל זה רק לכתחלה, וכמו שיתבאר הכל לקמן בסעף זה. ודע, דתפלה של יד צריך להיות גם כן כתוב דוקא (א) בארבעה עמודים, כל פרשה בעמוד אחד:

שער הציזון

א (א) פירי מקדים: (ב) חסדמות אחרונים כמבית יוסף לקמן בסימן זה: (ג) עבודת הנרשת ואלה רבה, וע"פ פירי מקדים בסוף אה"ב במשפחות וכן שכתב דלא מקדימן דעת הש"י בירידה דעה בסימן ר"ן צריך קטן א (שכתב בשם התוספות להקל בפרשת שמע והנה אם שמע אם פרשת והנה נכתב קדם שמע) אפילו לטקס ספקא מאחר שלא נזכר כלל דעה זו בשלחן ערוך: (ד) פירי מקדים: **ב (א) ובפנים:**

לוח עמוד היומיו: שפ"ק ד אב תשסב - יום א ח תמוז תשסו - יום ב יד סיון תשעב - יום ג א אייר תשעו - יום ד כו ניסן תשסב